

TYRESTA NATIONALPARK

JESSICA ÅNGSTRÖM

Kommunikation?

Jessica Ångström, naturumföreståndare
Nationalparkernas hus, Tyresta nationalpark

Tyresta nationalpark och naturreservat

Nationalpark med stora delar urskog 2000 ha
Naturreservat 3000 ha
Nära Stockholm
Många besökare

Vad vet vi om våra besökare?

- Kvantitativa data: 1-1,3 miljoner besökare/år. Toppar under helger vår och höst
- Kvalitativa besöksundersökningar: Närboende, Stockholmsturister, barnfamiljer, vandrare

Att förstå målgruppen

- Besökarundersökning sommaren 2019
- Årsjön: populär eldrastplats i hjärtat av nationalparken
- Syfte: Limit of acceptable change // hur mycket är för mycket
- Urbanister och purister, olika upplevelse beroende på förväntan och intresse

Motiv för urbanisten:

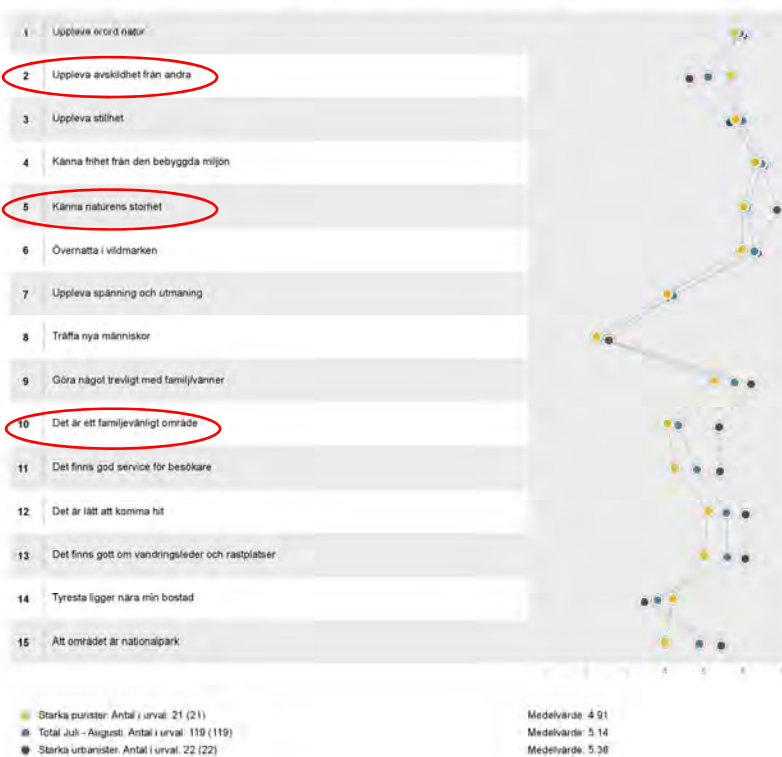
Uppleva orörd natur, känna naturens storhet, göra något trevligt med familj och vänner, familjevänligt

Motiv för puristen:

Uppleva orörd natur och avskildhet

Median antal tält 4-8/dag. Men också tillfällen med 16-25 tält vid flera tillfällen under sommaren

När du valde just Tyresta nationalpark för ditt besök idag, hur viktiga var motiven nedan:

Hur upplevde du
följande under ditt
besök vid Årsjön?

Mängden besökare är
den faktor som påverkar
upplevelsevärde mest
negativt både för purister
och urbanister

Hur upplevde du följande under ditt besök vid Årsjön?

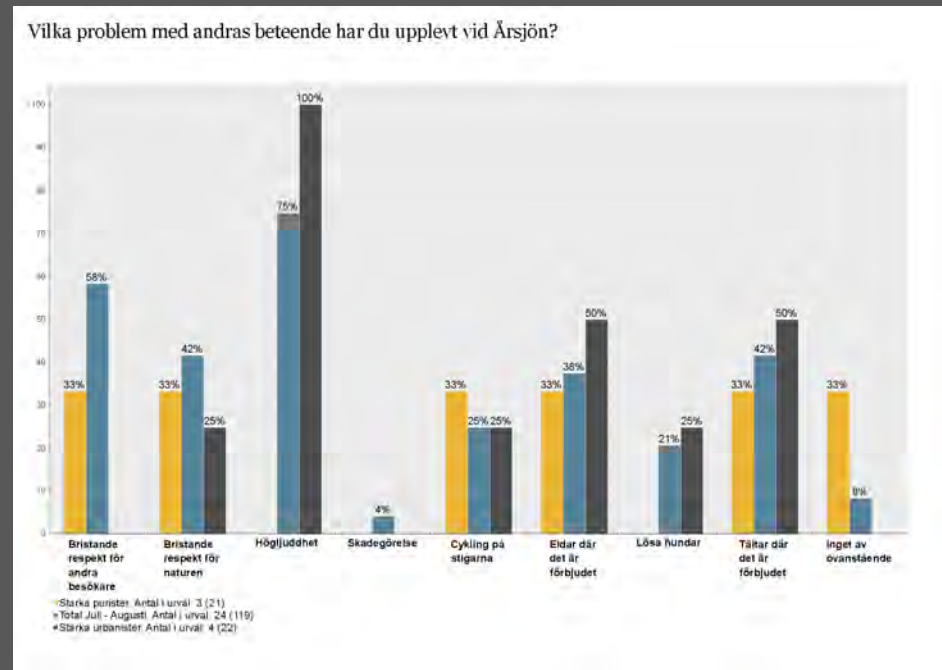
● Starke purister. Antal i urval: 21 (21)
● Total Juli - Augusti. Antal i urval: 109 (119)
● Starke urbanister. Antal i urval: 22 (22)

Medelvärde: 5,14
 Medelvärde: 5,52
 Medelvärde: 6,04

Vilka problem med andras beteende har du upplevt vid Årsjön?

Både purister och urbanister störs av andra besökares bristande respekt för naturen och andra besökare

Framförallt upplevs högljuddhet som ett av de största problemen

Och av förvaltningen - eldning

- Vi river otillåtna eldstäder varje dag
- Fyra markbränder sommaren 2020
- Eldning tillåten på 13 iordningställda eldrastplatser, vid attraktiva målpunkter med ved (nudging)
- Trängsel vid eldrastplatserna och jakten på stillhet leder till alltför överträdelser av föreskrifter

Verktøyglådan

- Föreskrifter
- Underlätta för besökaren att göra rätt / nudging
- Information
- Personligt möte i tillsyn och naturvägledning

”I Tyresta får du elda

– men bara vid de iordningsställda
eldrastplatserna!”

”I Tyresta råder det eldningsförbud,
förutom vid.....”

Naturum och naturvägledning
(ca 20-30% av besökarna via
huvudentrén Tyresta by går in
på naturum)

Föreskrifterna om
eldning har fått
egen rubrik på
hemsidan.

 TYRESTA
NATIONALPARK [Nationalparksfakta](#) [Upplevelser](#) [Besöksinformation](#) [För skolor](#)

[Start](#) / [Välj nationalpark](#) / [Tyresta nationalpark](#) - [Sveriges nationalparker](#) / [Besöksinformation](#) - [Tyresta nationalpark](#) - [Sveriges nationalparker](#) / [Information om eldning](#)

Besöksinformation

- [Hitta hit](#)
- [Tillgänglighet](#)
- [Säkerhet och regler](#)
- [Kläder och utrustning](#)
- [Information om eldning](#)**
- [Naturum](#)
- [Karta](#)
- [Entréer och leder](#)
- [Rasta, äta och bo](#)
- [För skolor](#)
- [Kontakt och öppettider](#)
- [Skogliga säkerhetsåtgärder - granbarkborre](#)
- [Skötselåtgärder naturreservat](#)

Information om eldning Lyssna

Eldning är endast tillåten i de iordningställda eldstäderna vid rastplatserna.

Är det eldningsförbud?

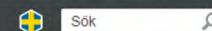
Under sommarmånaderna råder ofta eldningsförbud i skog och mark. Håll därför extra koll på detta om du planerar att elda.

I Tyresta är det aldrig tillåtet att elda utanför de fasta eldrastplatserna. Detta gäller även bärbara grillar och engångsgrillar. När du eldar (när eldning är

Naturums programverksamhet

Workshops i eldkunskap med ett lokalt outdoorföretag

Upplevelser Besöksinformation För skolor

Sveriges nationalparker / Upplevelser - Tyresta nationalpark - Sveriges nationalparker / Konsten att göra eld - workshop

Konsten att göra eld - workshop

 Lyssna

Det hör till! Att grilla korv eller sitta vid en värmande, sprakande eld när man är ute i skogen. Men hur eldar man säkert? Och vad gäller i skyddad natur? Och i Tyresta? Nästa workshop i eldkunskap söndag 10 oktober!

Om upplevelsen

Under året kommer vi erbjuda ett antal kurstillfällen i konsten att göra upp en eld. Vi vandrar till en av Tyrestas eldrastplatser där vi lär oss grunderna, eller mer avancerade tekniker. Tips och trix om hur detta görs smidigt, vad som är bra att tänka på, utrustning och hur man eldar säkert.

Värmande brasa, fika och gemenskap utlovas.

Tid

27/8, 10/10, 7/11 och 21/11

Plats

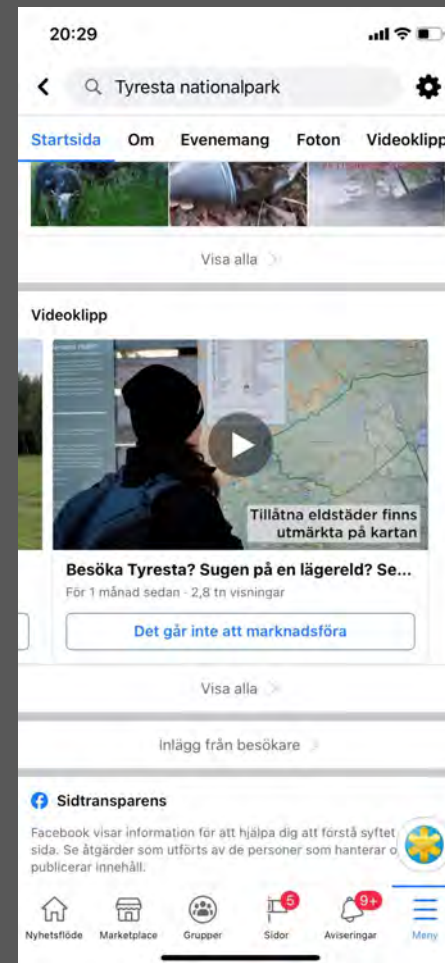
Samling naturum

Övrigt

Föranmälan till info@tyresta.se.

Filmer på sociala medier

Missbruk av piktogram 😊

Riva, städa, återställa

TYRESTA
NATIONALPARK

Ökad tillsyn
(ca 380 timmar
juni-augusti)

Hjälp av media

sv^{eriges}radio Start Nyheter Poddar & program Direkt Min sida Mer

P4 Stockholm Start P4 program A-Ö Tablå Tips! Låtlistor Arkiv Om...

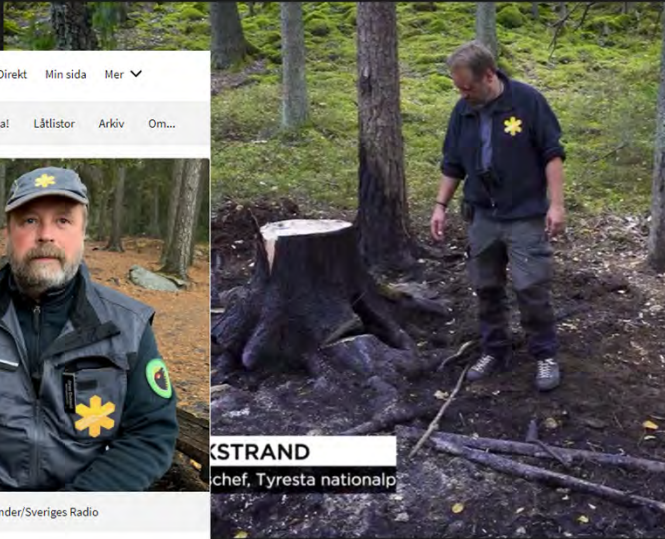
Jonas Ekstrand, nationalparkschef i Tyresta nationalpark. Foto: Pär Fontander/Sveriges Radio

BRYTER MOT ELDNINGSFÖRBUD

Parkchefen vill se skärpning efter bränder i Tyresta

1:10 min Min sida Dela

Kategorier Program A-Ö Nyheter

STRAND
chef, Tyresta nationalp

Varit dödshot

Nationalparker och naturreservat har haft m...
— och ibland också till uttryckliga hot mot personal, hot som nu ska kartläggas av Naturvårdsverket. Jonas Ek...
4 oktober 2020 • 2:05 min

DAGENS NYHETER.

STHLM

Friluftsbömen hotar Stockholms naturreservat

UPPDATERAD 2021-04-22 PUBLIKERAD 2021-04-22

<https://www.dn.se/sthlm/friluftsbömen-hotar-stockholms-naturreservat/>

1/12

2021-10-06 09:01 Friluftsbömen hotar naturreservaten i Stockholm - DN.SE

08:19. Trycket på Stockholms naturreservat är så stort att både djur och natur hotas. Människor trampar sönder stigar, kastar toapapper och hugger ned träd.

Friluftsbömen under coronapandemin har fördubblat antalet besökare till flera av Stockholms naturreservat. Besöksstrycket är så stort att både djur och natur hotas. Människor trampar sönder stigar, kastar toapapper och hugger ned träd för att grilla.

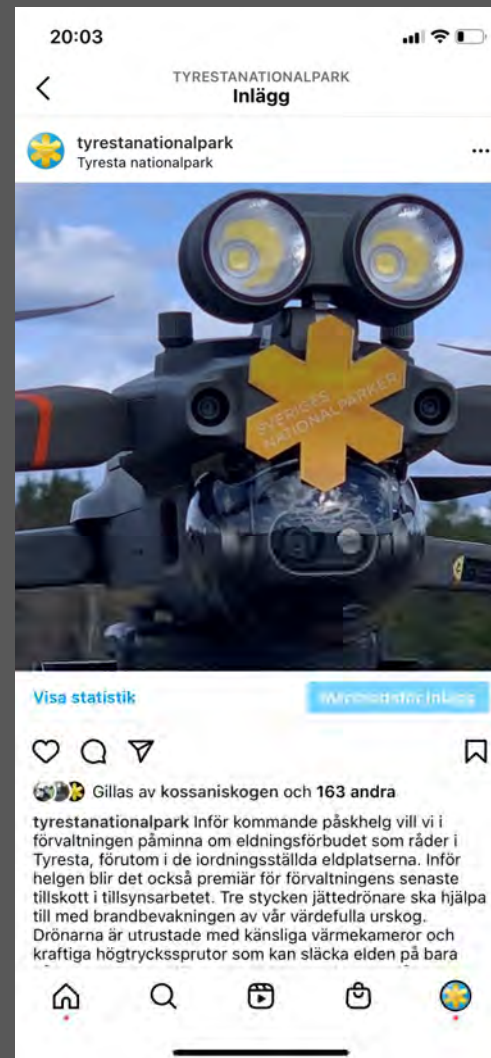
— Det räcker att en av våra 1,3 miljoner besökare tabbar sig och inte släcker elden ordentligt efter sig så kan allt det här försvinna, säger Jessica Ångström, naturvägledare i Tyresta nationalpark.

Uppdatering 210422 11:40: Texten har tillfogats en rüttelse

— När corona slog till blev vi tagna på sängen av besöksexplosionen och fick många nya arbetsuppgifter. Vi tvångsges bli parkeringsvakter för folk parkerar här som helst

Humor 😊

2021 inga markbränder

- Samverkan internt: informationsinsatser och ökad närvaro
- Prioritera
- Hela verktygslådan behövs
- Många avsändare hjälper
- Besökare vill hjälpa till

2022

- Hur kan vi få besökare att ta reda på vad som gäller INNAN man besöker ett naturområde?
- Hur kan vi stötta besökare som vill hjälpa till?
- Fler eldrastplatser?
- Totalt eldningsförbud?

TYRESTA
NATIONALPARK

Frågor till Jessica

2021 inga markbränder

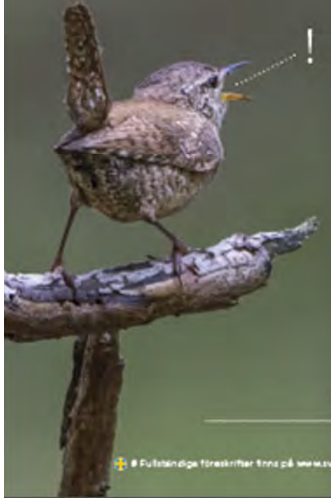
- Samverkan internt: informationsinsatser och ökad närvaro
- Prioritera
- Hela verktygslådan behövs
- Många avsändare hjälper
- Besökare vill hjälpa till

2022

- Hur kan vi få besökare att ta reda på vad som gäller INNAN man besöker ett naturområde?
- Hur kan vi stötta besökare som vill hjälpa till?
- Fler eldrastplatser?
- Totalt eldningsförbud?

VÄLKOMMEN som gäst i naturen

På väg ut på spännande äventyr eller en lugn skogstur? Glöm inte att frihet i naturen medför ett stort ansvar: att inte störa eller förstöra – vart du än går, cyklar eller rider. Genom att följa nationalparkens särskilda regler hjälper du till att bevara gammelskogens fantastiska natur.

WELCOME AS NATURE'S GUEST. Are you about to set out on an exciting adventure or a quiet walk in the woods? Don't forget that freedom to roam comes with great responsibility – you may not disturb or destroy anything around you as you walk, cycle or ride through the National Park. By following park regulations you help to preserve the extraordinary old-growth forest.

WÄLKOMMEN ALS GAST IN DER NATUR. Ist Ihnen nach spannenden Abenteuer oder einer ruhigen Waldwanderung? Vergessen Sie nicht, dass die Freiheit in der Natur eine große Verantwortung mit sich bringt: nicht zu stören oder zu zerstören – wohnen auch immer Sie gehen, mit dem Rad fahren oder reiten. Indem Sie die besonderen Regeln des Nationalparks beachten, tragen Sie zur Bewahrung der fantastischen Natur des Altwaldes bei.

Du får elda och grilla men bara på anvisade platser

You may light a fire or barbecue only in designated areas

Feuermachen und Grillen ist nur auf den gekennzeichneten Plätzen erlaubt

Du får sätta en nattkl. 19-10 men bara på anvisade platser

You may pitch a tent in designated areas for one night (6 pm to 10 am)

Das Zelt für eine Nacht (18:00-10:00) ist auf entsprechend gekennzeichneten Plätzen erlaubt

Du får inte skada levande eller döda träd och buskar

You may not damage living or dead trees and bushes

Die Beschädigung lebender oder abgestorbener Bäume und Büsche ist nicht erlaubt

Du får plocka bär och matsvamp men inget annat som växer

You may pick berries and edible mushrooms, but no other plant life

Beeren und Speisepilze dürfen gepflückt werden, jedoch nichts anderes Wachsendes

Ta gärna med din hund, men håll den kopplad

You are welcome to bring your dog, but you must keep it on a leash

Hunde sind erlaubt, aber an der Leine zu führen

Du får inte fiska

Fishing is not permitted

Angeln ist verboten

Du får rida men bara på vägar och anvisade ridleder

Horse riding is permitted, but only on designated bridle paths

Reiten ist nur auf den gekennzeichneten Reitwegen erlaubt

Du får cykla men bara på vägar och för cykel anvisade leder

You may ride a bike, but only on trails designated for bikes

Radfahren ist nur auf den für Fahrrad gekennzeichneten Wegen erlaubt

• Fullständiga föreskrifter finns på www.svegensnationalparkar.se/sv/veden samt anslaget vid huvudentrén. • The complete regulations can be found at www.svegensnationalparkar.se/sv/veden and by the Main Entrance. • Die vollständigen Vorschriften sind auf www.svegensnationalparkar.se/sv/veden sowie am Aushang am Haupteingang zu finden.

Välkommen ut i naturen!

Allemansrätten ger oss alla en unik möjlighet att röra oss i naturen. Här kan vi vandra, paddla och plocka bär. Men tänk på att marken har en ägare. Allemansrätten innebär också en skyldighet att **inte störa eller förstöra**. Vi behöver visa hänsyn till både naturen, djuren, markägaren och andra besökare. Vet du vad som gäller i naturen? Det här är några saker som är bra att veta. Tänk på att naturreservat kan ha andra regler.

Welcome to nature!

The right of public access gives us all a unique opportunity to explore nature. Here we can hike, paddle and pick berries. But keep in mind that the land has an owner. The right of public access also imposes an obligation that one must **not disturb or damage one's surroundings**. We must be considerate of nature, animals, landowners and other visitors. Do you know about the rules that apply when exploring nature? Here are some things that are good to know. Keep in mind that nature reserves may have different rules.

Ta med allt skräp. Nedskräpning är förbjudet.

Take all your rubbish with you. Littering is prohibited.

Du måste ha full kontroll över din hund. 1 mars - 20 augusti bör hundar hållas kopplade.

You must have full control of your dog. From 1 March to 20 August, dogs must be kept on a leash.

Gå inte så nära hus att du stör de som bor där.

Do not go so close to houses that you disturb the people who live there.

Du får tälta något enstaka dygn på tålig mark. Stora grupper behöver markägarens tillstånd.

You may camp for a few days on non vulnerable ground. Large groups require the landowner's permission.

Du får rida där marken inte tar skada. Du får inte rida över tomter, planteringar eller åkrar.

You may ride horses in areas where doing so will not damage the ground. You may not ride over plots, plantations or fields.

Du får elda under säkra förhållanden. Men när det är torrt kan det vara eldningsförbud.

You may light fires under safe conditions. However, in dry weather a fire ban may be imposed.

Du får plocka svamp, bär och blommor som inte är fridlysta.

You may pick mushrooms, berries and flowers that are not protected.

Du får cykla där marken inte tar skada. Du får inte cykla över tomter, planteringar eller åkrar.

You may cycle in areas where doing so will not damage the ground. You may not cycle over plots, plantations or fields.

Att köra med motorfordon ingår inte i allemansrätten. Det är förbjudet att köra utanför vägar.

The right of public access does not extend to the operation of motor vehicles. It is forbidden to drive off roads.

SVERIGES
NATIONALPARKER

TÄLTPLATSER MOT BETALNING

- Noux nationalpark i Finland: reserverbart tältområde mot betalning. 20-30 euro per natt för området
- Naturvårdskort i Dalsland Nordmarken: mot betalning tillgång till hundratal lägerplatser med vindskydd, toaletter och ved mot betalning. 60 kr / natt och person

 <p>DANO Dalsland Nordmarken Lake District www.dalslandnordmarken.se</p>	<h3>Naturvårdskort</h3>
	<p>60 kr – 840 kr</p>
	<p>För att nyttja servicen och lägerplatserna i sjösystemet Dalsland Nordmarken måste du köpa ett Naturvårdskort. Det köper du här. Priset är 60 kr per natt/person. För barn under 12 år utgår ingen kostnad.</p>

SVERIGES
NATIONALPARKER

- Skräpbord i Trollskogen på Öland

REFLEKTIONSSTUND

Vad tar med dig från de senaste presentationerna?

Fyll gärna i dina tankar i Google-dokumentet.
Se länk i chatten.

